

Opleiding vrijeschoolpedagogie voor leraren basisonderwijs Studiegids

BVS-schooladvies

Vondellaan 50

3521 GH Utrecht

030-2819656

admin@bvs-schooladvies.nl

www.bvs-schooladvies.nl

Inhoud

Inleiding	3
Doelgroep.....	4
Stages	4
Resultaat.....	4
Algemene informatie	5
Data	5
Aanvullende competenties	5
Werkwijze van de opleiding	6
Klassenbezoeken – duurzaamheid en borging	6
Docenten.....	6
Gastdocenten	6
Beoordeling.....	6
Studielast	7
Programma	7
Kwaliteit en keurmerk	7
Literatuurlijst.....	8
Verdere literatuur.....	8
Bijlage 1 Competenties	10
Kennis en vaardigheden.....	10
2. Competent in kunstzinnig onderwijzen en begeleiden	10
Kennis en vaardigheden.....	10
3. Competent in reflectie en ontwikkeling	11
Bijlage 2 Eindopdracht	12
Eindopdracht 1 ^e jaar.....	12
De opdracht.....	12
Eindopdracht 2 ^e jaar.....	12
Portfolio	12

Inleiding

De opleiding *vrijeschoolpedagogie voor leraren basisonderwijs* is ontstaan vanuit de behoefte om leraren die aan een vrijeschool basisonderwijs lesgeven de mogelijkheid te geven zich gedegen te verdiepen in de visie en achtergrond van het vrijeschoolonderwijs. Om deel te nemen beschik je over je lesbevoegdheid. Je hoeft nog niet in het vrijeschoolonderwijs werkzaam te zijn.

Leerinhouden en didactische werkvormen zijn geïnspireerd door de antroposofische visie op mens en samenleving. Ze staan in een samenhangend perspectief van kunst, wetenschap en religie.

Doelgroep

Deze tweejarige opleiding vrijeschoolpedagogie richt zich op het onderwijs in groep 1 t/m 8 en is bedoeld voor (vak)leerkrachten met een lesbevoegdheid voor het primair onderwijs die in een vrijeschool (willen) werken:

- je beschikt over een regulier Pabo diploma
- je bent leerkracht in de invalpool
- je werkt al in de vrijeschool maar wil je in één of meerdere vakken verdiepen
- je bent al vakbekwaam en wil je bekwaamheid uitdragen en verdiepen (je levert een bijdrage aan de inhoud en vormgeving van de opleiding)
- je reflecteert het aangeleerde door een opdracht / klein onderzoek in de eigen klas.
Het is om die reden prettig wanneer je al voor de klas staat of een stageplek hebt.

Stages

Mocht je nog niet werkzaam zijn in een vrijeschool dan is een stage aan te bevelen. Je organiseert deze zelf en kan daarbij denken aan je medecursisten.

Resultaat

- Je bent thuis in de tradities die leven binnen de vrijeschoolcultuur.
- Je kan met verworven moed en inzicht (nieuwe) keuzes maken binnen de eigen school.
- Je hebt tenminste één kunstzinnig vak 'in de vingers'.

Algemene informatie

Deze tweejarige opleiding vrijeschoolpedagogie voor leraren primair onderwijs richt zich specifiek op bevoegde leerkrachten.

Het vrijeschoolonderwijs is een werkgebied van de antroposofie en heeft het drie en vierledig mensbeeld en de mens in ontwikkeling als uitgangspunt. Onderstaande drie elementen vormen het kernobject van handelen:

- de ontwikkeling van het kind als uitgangspunt
- leerstof als ontwikkelingsstof
- de gehele mens naar lichaam, ziel en geest.

Data

De data van de opleidingsdagen bij BVS zijn te vinden op onze website. Klik op de link of scan de QR code.

<https://www.bvs-schooladvies.nl/product/opleiding-vrijeschoolpedagogie-voor-leerkrachten-basisonderwijs/>

Aanvullende competenties

De bekwaamheden, die je als vrijeschoolleerkracht wordt geacht te ontwikkelen, zijn aanvullend op de bekwaamheden die je in je PABO-opleiding hebt bewezen ontwikkeld te hebben. Het gaat om de competenties:

- pedagogisch
- kunstzinnig onderwijzen en begeleiden
- reflectie en ontwikkeling

Deze competenties hebben we in de bijlage 2 verder uitgewerkt.

Werkwijze van de opleiding

De studiedagen in het eerste en tweede jaar

- Tijdens de studiedagen werken we aan de kennismaking met het antroposofisch mensbeeld.
- De besproken kennis relateren we aan de werkpraktijk.
- Iedere studiedag lassen we een studiemoment in waarin we de basiswerken van de literatuurlijst bestuderen (zie literatuurlijst).
- Iedere studiedag behandelen en oefenen we een kunstzinnig vak.
- We werken aan een repertoire opbouw van liederen, spelen, opmaat en jaarfeest activiteiten.
- Elke studiedag besteden we aandacht aan intervisie en uitwisseling.

Klassenbezoeken – duurzaamheid en borging

Wij hebben de ervaring dat leerkrachten beter leren en het geleerde beter weten te borgen wanneer zij in de klas begeleid worden bij het toepassen van nieuwe kennis en vaardigheden opgedaan tijdens de opleiding. Daarom bieden we een begeleidingsaanbod parallel aan de opleiding Vrijeschoolpedagogie. Deze extra module bestaat uit begeleiding op maat om de theorie in de praktijk toe te passen. We komen 2 keer je klas bezoeken (2 x 1 uur), inclusief een nagesprek (2 x 1 uur). Hou er rekening mee dat je als leerkracht voor het nagesprek vrij geroosterd wordt. We werken met een door jezelf ingebrachte leervraag.

Opbrengst Klassenbezoeken

- Je het geoefend met en feedback gekregen op zelfgekozen vrijeschoolprincipes aan de hand van een concrete begeleidingsvraag
- Je bent op weg geholpen om de volgende stappen te zetten in de lespraktijk m.b.t. vrijeschoolprincipes a.d.h.v. je begeleidingsvraag.

Opleidingscoördinator

Lisette Stoop

l.stoop@bvs-schooladvies.nl

06-14 14 13 93

Docenten

- Lisette Stoop, l.stoop@bvs-schooladvies.nl, 06-14 14 13 93
- Lonneke Kromhout, 06-43 90 10 95, l.kromhout@bvs-schooladvies.nl
- Annechien Wijnbergh, 06-52 05 59 43, a.wijnbergh@bvs-schooladvies.nl
- Gastdocenten

Beoordeling

Om een certificaat te krijgen is de afspraak dat je alle bijeenkomsten bent geweest of voor de gemiste dag een portfolio opdracht inlevert (zie bijlage 3).

Eindafsluiting

De opleiding wordt afgesloten met een presentatie (zie bijlage 2).

Studielast

De studielast, uitgedrukt in studiebelastingsuren, betreft voor de hele opleiding 160 uren:

- Contacturen: 80 uur (35 eerste jaar, 45 tweede jaar)
- Stage, kan in de eigen klas: 32 uur (16 uur eerste jaar, 16 uur tweede jaar)
- Zelfstudie: 48 uur (24 eerste jaar, 24 tweede jaar).

Programma

Thema's die als een rode draad door de scholing heen lopen:

1. Antroposofische menskunde
2. Denken–voelen–willen in periode– en kunstzinnig onderwijs
3. Temperamenten
4. Drieledig en vierledig mensbeeld.
5. Ontwikkelingsfasen van het kind
6. Vertelstof & vertellen
7. Leerplan
8. Kunstzinnig; beeldende en plastische activiteiten.

Kwaliteit en keurmerk

We werken bij BVS–schooladvies continu aan de verbetering van de kwaliteit van onze dienstverlening. We zijn door Onderwijsontwikkeling gecertificeerd en dragen zodoende het [keurmerk Onderwijsadvies](#). Daarnaast zijn we gecertificeerd door [Cedeo en CRKBO](#).

Literatuurlijst

Verplicht: basiswerken die je in de opleiding bestudeert

- Lievegoed, B.C.J. (2014), *Ontwikkelingsfasen van het kind*. ISBN 9789060384923
- Steiner, R. (2019), *Opvoeding van het kind*. ISBN 9789490455781
- Vereniging van vrijescholen (2025), *Het Kompas voor vrijeschoolonderwijs van nu*. ISBN 9789062389377
- Wember, V. (2016), *Wilsopvoeding*. Uitgeverij Pentagon
- Websites:
 - www.vrijeschoolliederen.nl
 - [everyday mommy](http://everydaymommy.nl)

De school beschikt over (anders in overleg met de docent aanschaffen):

- Digitale geletterdheid:
 - [leerlijnen & bouwstenen](#)
 - [klas 4](#)
 - klas 5
 - klas 6
 - [Wat je moet weten over de digitale wereld](#)
 - Een rijk aanbod in de kleuterklas:
 - [taal](#),
 - [motoriek](#)
 - [Regenboog kleuterklas](#)
 - Leerlijnen & bouwstenen Burgerschap:
 - [burgerschap in de vrijeschool](#),
 - [relaties, Identiteit en seksualiteit](#)
 - Leerlijnen & bouwstenen Rekenen:
 - [automatiseren en memoriseren](#)
 - Leerlijnen & bouwstenen Taal:
 - [begrijpend lezen](#)
 - [spelling](#)
 - [technisch lezen](#)
 - [schrijven van teksten](#)
 - Leerlijnen per klas:
 - [klas 1](#)
 - [klas 2](#)
 - [klas 3](#)
 - [klas 4](#)
 - [klas 5](#)
 - [klas 6](#)
- ➔ Totaal: circa €355-

Verdere literatuur

- Bruin, D. & Lichthart, A. (2000), *Schilderen op school*. VPC
- Kieft, F. de (2019), *De kunst van de didactiek*. Uitgeverij Christofoor
- Meurs, P. van (2015), *Bordtekenen*, Mercurius

- Post Uiterweer, G. & Weeren, G. (2019), *Kinderen met een hulpvraag*. Uitgeverij Christoffor
- Schoorel, (1998), *De eerste zeven jaar*. Zeist: Christoffor
- Steiner, R. (2001), *Algemene menskunde als basis voor de pedagogie*. Stichting Rudolf Steiner vertalingen
- Steiner, R. (1919), *Opvoedkunst, methodisch–didactische aanwijzingen*. Zeist: Vrij Geestesleven

Bijlage 1 Competenties

Voor deelnemers gelden de bekwaamheidseisen voor leerkrachten. We gaan ervanuit dat je deze competenties hebt ontwikkeld in je PABO-opleiding, waardoor je bevoegd leerkracht bent en startbekwaam voor je vak.

Voor de opleiding vrijeschoolpedagogie voor leerkrachten basisonderwijs komen een aantal aanvullende competenties aan bod, die te maken hebben met de praktijk op de vrijeschool.

1. Pedagogisch competent

Je hanteert hoge verwachtingen van leerlingen en brengt een leeromgeving tot stand waarin het zelfvertrouwen van leerlingen wordt gestimuleerd en het lesaanbod aansluit bij de mogelijkheden van leerlingen.

Kennis en vaardigheden

- Je kent de fasen van een kinder- of klassenbespreking.
- Je bent bekend met het globale verloop van de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van de leerlingen, met de problemen die zich daarbij kunnen voordoen en je weet hoe je daarmee om kan gaan.
- Je hebt kennis van de belangrijkste antroposofische menskundige inzichten die van belang zijn in het kader van opvoeden en onderwijzen.
- Je verzorgt een veilige en rijke leer- en leefomgeving voor de leerlingen.
- Je stelt voor alle leerlingen in de groep uitdagende leerdoelen vast en handelt daarnaar.
- Je bent duidelijk over je verwachtingen van leerlingen, geeft aan wat ze aankunnen en spreekt je waardering uit over wat er is gedaan.

2. Competent in kunstzinnig onderwijzen en begeleiden

Je kan je onderwijs kunstzinnig vormgeven zodat de leerlingen in het leerproces in hun totaliteit worden aangesproken en zich de leerstof op een zelscheppende wijze eigen maken.

Kennis en vaardigheden

- Je bent op de hoogte van verschillende manieren om kinderen waar te nemen
- Je weet welke activiteiten beeldend en welke activiteiten muzisch zijn
- Je weet welke activiteiten in- en welke uitademend zijn
- Je kan de stappen in een kunstzinnig proces benoemen en toepassen in een vakdidactische context/ concept
- Je weet hoe de ontwikkeling van kunstzinnige vermogens van de kinderen verloopt
- Je weet de kinderen in een actief scheppend proces te begeleiden.
- Je onderhoudt je eigen kunstzinnige vermogens
- Je past de stappen in een kunstzinnig proces toe in een vakdidactische context

3. Competent in reflectie en ontwikkeling

Je onderzoekt, expliciteert en ontwikkelt je opvattingen over het leraarschap en je bekwaamheid als leerkracht.

Kennis en vaardigheden

- Je hebt voldoende reflecterend vermogen om je eigen gedrag en dat van anderen te begrijpen en te analyseren.
- Je kan wegen en oefeningen noemen die je fenomenologisch waarnemingsvermogen verder versterken
- Je hebt kennis gemaakt met scholingsaspecten van de antroposofie.
- Je vraagt anderen tips bij lastige situaties in het werk

Bijlage 2 Eindopdracht

Eindopdracht 1^e jaar

Kies 1 vak en ga je daarin bekwamen. Onderzoek, maak vaardig, geef een aantal les in een klas. Op de laatste bijeenkomst presenteert ieder leerlingwerk en de opgedane ervaringen..

Kunstzinnige vakken; maak een keuze uit

Kunstvakken in de tijd noemen we de **muzische kunstzinnige** vakken:

Reciteren, vertellen, toneel, muziek, euritmie = uitvoerende kunsten

Wanneer je kunstzinnig werkt en je kunt het vastpakken (het neemt plaats in) noemen we dat de kunstvakken in het **plastische** (soms ook beeldende genoemd):

Vormtekenen, schilderen, boetseren, werken met bijenwas, houtbewerken, handwerken.

De plastische vakken raken vaak het ambachtelijk werken, het ambacht is het gereedschap dat nodig is om het kunstzinnige tot uiting te laten komen.

Afsluiting eerste jaar bestaat uit twee onderdelen:

- Je leest de brief voor zie hieronder (wordt later toegelicht)
- Je vertelt (heel kort) of laat zien wat je hebt onderzocht in jouw kunstzinnige vak naar keuze. Eigen vaardigheid staat centraal.

De opdracht

Schrijf een korte brief (half A4tje) over wat jou aan het denken heeft gezet of geraakt heeft tijdens de studiedagen. Je kunt ook andere ervaringen of ontmoetingen rondom het vrijeschoolonderwijs erbij betrekken, dan maak je de opdracht breder. Noem wat je met de input die je raakte gedaan hebt, of wat je nog verder zou willen uitdiepen. De brief is gericht aan je medecursisten. Op de laatste bijeenkomst lees je die aan elkaar voor.

Eindopdracht 2^e jaar

Afsluiting tweede jaar bestaat uit twee onderdelen:

- Je ontwerpt een periode die je ook daadwerkelijk in de eigen klas geeft.
 - Op de 1^e bijeenkomst van het 2^e jaar wordt de opdracht toegelicht en uitgereikt.
- Schrijf een terugblik op deze twee jaar en op je eindpresentatie. (1 A4tje).

Wat raakt je dat je hier mee bezig wil zijn?

Wat maakt je enthousiast en wat zit daaronder?

Portfolio

Een portfolio is een persoonlijke (digitale) 'map' met hand-outs en je aantekeningen. Deze map maakt het je mogelijk om te reflecteren op je leerproces en ter voorbereiding op de eindpresentatie. In het portfolio zitten ook de vervangende opdrachten die je gemaakt hebt bij gemiste opleidingsdagen.